

Ukrayna ve Kazakistan: Rusya Sınırında Krizler, İstikrarsızlık ve Savaş Tehlikesi

10.01.2022 • Revcom Yazıları • Yeni Komünizm

Editörün Notu: Aşağıdaki makale 10 Ocak 2022 tarihinde revcom.us web sitesinde yayınlanmıştır. Çevirisini okurlarımızın dikkatine sunarız. Bu makale ile birlikte ayrıca geçtiğimiz günlerde yayınlanan Kazakistan Üzerine Oryantasyon Notları | Yeni Komünizm (localhost/yenikomunizm/) dosyasının incelenmesini öneririz.

Kaynak için bkz: Ukraine and Kazakhstan: Crises, Volatility and the Danger of War on the Russia Border | revcom.us

Rusya'ya sınırı olan iki ülke çevresinde -Ukrayna'da ve Kazakistan'da- büyük krizler gelişiyor. Bu krizler çok farklıdır ve her birini ayrı ayrı ele alacağız.

Ukrayna'daki durum özellikle tehlikelidir ve her taraftan gelen meşum tehditlerle belirlenmektedir: 100.000'den fazla askeri bulunan Rusya, eğer ABD, Rusya sınırındaki ülkeleri artan askerileştirme politikalarından geri adım atmazsa, bu durumda Ukrayna'yı işgal etmekle tehdit ediyor. Günden güne artan yaptırım tehditleriyle, ABD, Putin ve rejimi üzerinde büyük baskı kurmayı amaçlayan ekonomik yaptırımlarla karşılık veriyor. Bunun Rusya'daki 144 milyon insan üzerinde yıkıcı bir etkisi olabilir. Ayrıca ABD, Ukrayna'ya dünyanın en gelişmiş silahlarını ve on milyarlarca dolar sağlamanın yanı sıra, Rusya'nın Ukrayna topraklarını işgal etmesi durumunda oradaki silahlı isyancılara yardım sağlama sözünü de veriyor. Ukrayna'ya, kendi ülkesindeki Rus birliklerinin hareketleri hakkında istihbarat sağlamayı düşünüyor, ki bu ABD yetkililerinin bile kabul ettiği gibi "Ukrayna'nın felç olmasına" yol açabilir ve bir savaşı hızlandırabilir.

Bütün bunlar oldukça kötü gelişmelerdir. Ukrayna, giderek rekabet eden iki emperyalist güç arasında -ABD/NATO ittifakı ve Rusya arasında- stratejik bir konumda bulunan bir ülkedir. Bu yüzden artan çatışma, o bölgenin de ötesinde büyük bir etkiye sahip olabilir. ABD ve Rusya,

bölgedeki diğer çeşitli ülkeleri savunmak için anlaşma yükümlülükleriyle bağlı, bu ülkeler arasında çok sayıda çatışan çıkar, şüphe, paranoya ve kötü bir tarih var. Hiç kimse diğer tarafın “gerçekten” ne yapmak istediğinden emin değil. Bu durum, ya kasıtlı saldırı yoluyla ya da bir tarafın diğerini yanlış okuyup buna göre hareket etmesiyle yaşanacak felaket açısından “mükemmel” bir ortamdır. ABD ve Rusya büyük nükleer güçlerdir.

ABD de dahil, dünyanın dört bir yanındaki halkların olup bitenlere dikkat etmesi ve büyük emperyalist aktörlerden gelen tüm tehditlere ve tehlikelere karşı çıkması gerçekten zorunludur. Özellikle de ABD’de, insanların ABD yöneticilerinin “iyi adamlar” OLMADIĞI ve temelde Rusya’dan farklı bir şey yapmadıkları konusunda net olmaları gerekiyor. Yani emperyalist çıkarlarını ilerletmek ve bunu yapmak için savaş riskini göze almak. Burada, okuyuculara neler olup bittiğine dair temel bir çerçeve aktarmak istiyoruz.

Ukrayna:

Aralık ayında Rusya, Rusya-Ukrayna sınırına asker yığmaya başladı. Vladimir Putin ve diğer Rus liderler, Ukrayna, ABD ve NATO’dan (Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü) taleplerde bulunmaya başladılar. Bu talepler yalnızca Ukrayna meselesinden biraz daha geniştir. New York Times’a göre Rusya, “ABD ve müttefiklerinden Soğuk Savaş benzeri bir güvenlik düzenlemesi çerçevesinde Doğu Avrupa ve Orta Asya’daki tüm askeri faaliyetleri durdurmasını talep ediyor” ve bu talebin karşılanmaması halinde Rusya’nın güçlü bir şekilde Ukrayna’yı işgal edecek çıkarımını yapıyor.

Burada bir nebze arka plana girmek önemlidir: Ukrayna 43 milyonluk büyük bir ülkedir. Önemli bir tahıl üreticisidir, ancak genel olarak oldukça yoksul bir ülkedir. Batı Rusya’nın okyanusa tek sıcak su çıkışı olan Karadeniz üzerindedir. Neredeyse 70 yıl boyunca eski Sovyetler Birliği içinde bir Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti idi, ancak 1991’de Sovyetler Birliği dağıldığında bağımsız bir ülke oldu. Büyük bir etnik Rus azınlığına ve hatta ikinci dil olarak Rusça konuşan ülkenin doğu kesiminde çok sayıda insana sahip bir ülkedir.

Bağımsızlıktan bu yana, Ukrayna, ABD ve Rusya arasında sert bir çekişmenin odak noktası oldu ve her ülke, Ukrayna yönetici sınıfında kendi çıkarlarına hizmet edeceğini umdukları farklı

güçleri destekleyerek Ukrayna işlerine yoğun bir şekilde müdahale etti. 2014 yılında Rusya, Karadeniz’de stratejik bir yarımada olan Kırım’ı işgal ederek ve ardından ilhak ederek bunu başka bir boyuta taşıdı. Rusya, iki doğu eyaletindeki Rus azınlıklar arasında ayrılıkçı bir isyanı kışkırttı veya en azından destekledi. ABD ise kendi adına NATO’yu -2. Dünya Savaşı’ndan sonra açıkça o zamanki Sovyetler Birliği’ne karşı güçleri seferber etmek için kurduğu askeri ittifakı-şimdiki Rusya sınırlarına kadar genişletmek için çalışıyor. Ukrayna NATO’da değildir, katılma sürecinde de değildir, ancak açıkça bunun bir parçası olmayı hedefliyor. Bu hedef aslında Ukrayna anayasasında var. Ve NATO üyesi olmasa bile, Ukrayna muazzam miktarda ABD askeri yardımı almaktadır. 2014’ten bu yana 2,5 milyar dolarlık bir yardımdır bu. New York Times’ın röportaj yaptığı bir uzmana göre, “Kremlin, Ukrayna’yı giderek artan bir şekilde Rusya’nın güneybatı sınırına park etmiş bir Batılı uçak gemisi olarak görmektedir.”

Eğer Rusya işgal ederse ve ABD askeri olarak müdahale etmeyeceğini söylerse, Ukrayna ordusunun ezileceğine yaygın olarak inanılıyor. (1) Ancak ABD, ekonomik olarak felce uğratacağını umduğu yaptırımlarını dayatmakla ve kuvvetleri halihazırda örgütlenmiş olan Ukrayna direnişine silah sağlamakla tehdit ediyor. ABD, bu tehditlerin ve 1980’lerde Afganistan’daki Sovyet savaşı deneyiminin -bu olay Sovyetler Birliği’nin çöküşünde büyük rol oynamıştır- umut verici olduğunu umuyor, bugün Rusya için bir “caydırıcılık” görevi göreceğini düşünüyor.

Rusya’nın niyetinin ne olduğunu kimse bilmiyor. Gerçekte askeri harekât planlayıp planlamadığı veya “cevap verme” durumu bilinmiyor. Ve şu anda, krizi çözmek ve Ukrayna’nın kaderini belirlemek için başta NATO, ABD ve Rusya (ancak Ukrayna değil!) arasında müzakereler sürüyor. Ancak son haberler, iki tarafın birbirinden uzaklaşmaya başladığı yönünde. İşler belirsizliğini koruyor fakat çok tehlikeli bir durum yaşanıyor. Ukrayna ile başlayan bir savaş Doğu veya Orta Avrupa’ya yayılabilir ve Rusya’ya komşu olan NATO ülkeleri devreye girerse ABD ve diğer büyük güçler işin içine çekilebilir.

Rusya, Sovyetler Birliği’nin kendi savaş bloğuna (Varşova Paktı’na) liderlik ettiği ve NATO ve ABD ile dünya egemenliği üzerinde mücadele ettiği zamanlarla karşılaştırıldığında artık bir “Büyük Güç” değil. Ancak özellikle askeri ve nükleer silahları açısından önemli bir güç olmaya

devam ediyor. Ve Avrupa’da ve başka yerlerde ABD’nin gücüne engel olmaya devam ediyor. Bu nedenle ABD, Rusya’yı NATO veya NATO ile uyumlu ülkelerle kuşatmaya çalışıyor. Rusya ise, Sovyetler Birliği’nin sahip olduğu etki alanını ve çevresindeki “tamponu” yeniden kurmaya çalışıyor. Ve her ikisi de binlerce, onbinlerce hatta milyonlarca insanı öldürebilecek bir savaş olasılığıyla zarları atıyorlar.

Bunların hiçbiri -her iki taraf da- insanlığın çıkarına değildir. Ve özellikle ABD’de, insanların “bizim” yöneticiler dedikleri ABD emperyalistlerinin hamlelerine karşı çıkmaları gerekiyor; çünkü bahaneleri ne olursa olsun, dünya çapındaki eylemleri adil değildir ve maruz kaldıkları yenilgiler imparatorluklarının halklar ve gezegen üzerindeki yağmacı tutumunu zayıflatacaktır. Bu yüzden sadece bu yenilgileri memnuniyetle karşılamakla kalmamalı, aynı zamanda antrenman da yapmalıyız. Bununla mücadele etmeli, diğerleri de devrimi daha da yakınlaştırmak için kendi yenilgilerine sahip çıkma duruşuyla bunu yapmalılar. Büyük güçler arasında dünyanın bazı bölgelerine veya coğrafyalarına hükmetme konusundaki bu tür çekişmeler, her yerden insanların yeni komünizmi benimsemeleri ve bu gidişat yerine, böylesi bir barbarlığın hayal bile edilemeyeceği bir dünya için mücadele etmeleri için büyük bir itici güç olmalıdır.

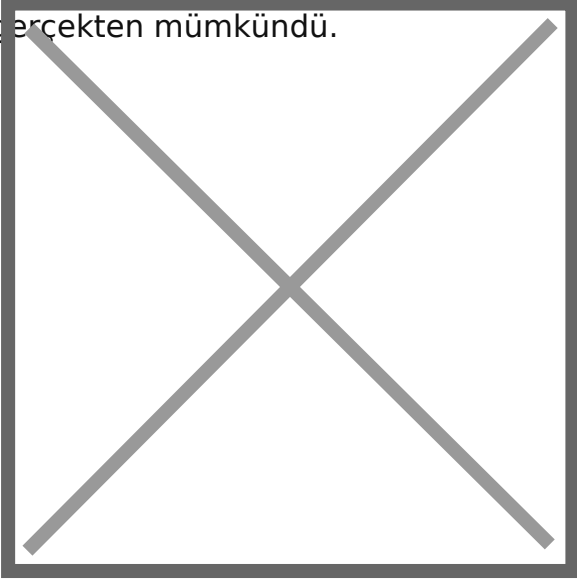
Enternasyonalizm - Enternasyonal Boyut

Enternasyonalizm - Devrimci Yenilgicilik

Bob Avakian’ın *Yeni Komünizm* kitabından alıntıdır:

Devrimci yenilgicilik derken neyi kastediyorum ve bu neden bu kadar önemli? Devrimci yenilgicilik, kendi hükümetinizin ve yönetici sınıfın, imparatorluğun savaşları olan savaşlar yürütürken gerçekleştirdiği eylemlere karşı çıkmamız demektir. Bu savaşlarda aldıkları her darbeyi olumlu karşılamamız demektir, çünkü bunlar, burada ve genel olarak dünyada halk kitleleri üzerindeki baskıcı kontrollerini zayıflatır. Şimdi, Vietnam savaşı zamanında olandan farklı bir durumda olduğumuzu anlamamız gerekir. O dönemde Vietnam’daki Ulusal Kurtuluş Cephesi (NLF) Güney Vietnam halkını devrimci bir örgütüydü ve Kuzey Vietnam’daki hükümet

ve halkla birlikte ABD emperyalistlerine karşı savaşı yürütüyordu. Bu devrimin lideri ise, 1960'ların sonlarında ölünceye kadar, kendisini bir komünist olarak adlandıran ama gerçekte daha ziyade bir devrimci milliyetçi olan Ho Chi Minh'ti. 2. Dünya Savaşı'nın bitiminden kısa süre sonra Ho Chi Minh, Vietnamlıların ülkelerini sömürgeleştirmiş olan Fransızları ve ardından da 1950'lerden itibaren Vietnam'ın sömürgeci efendisi olarak Fransızların yerini almaya çalışan Amerikalıları ülkeden çıkarmayı amaçlayan silahlı mücadelesine öncülük etti. O günlerde eylemlere giderdik ve insanlar sokaklarda "Ho, Ho, Ho Chi Minh, NLF kazanacak" sloganlarıyla yürürdü. Bu çok iyi bir his verirdi ve yapılması doğrudu. Vietnam halkının ve onlara öncülük eden Ho Chi Minh'in tarafında yer almanız doğrudu. Mesele sadece hükümetinizin yürüttüğü haksız savaşı kaybetmesini istemek değildi, hükümetinize karşı savaşan halkın tarafında da olabilirdiniz, çünkü onlar haklı bir davayı temsil ediyordu, emperyalizme karşı gerçek bir mücadeleyi temsil ediyordu. Gidip sivillere saldırmıyorlardı. Ülkelerini işgal etmiş olan ABD emperyalizminin ordusuna karşı savaşıyor ve yoğun bir şekilde bombalıyorlardı. Dolayısıyla o günlerde, ABD hükümetine karşı, ABD emperyalistlerine karşı savaşan halkla birlikte olmanız gerçekten mümkündü.

Bugün ise ne yazık ki durum farklı ve kısa vadede bu

kadar elverişli değil. Düzgün bir yerden gelen hiç kimse, aynı zamanda vahşi derecede baskıcı ilişkileri - sadece bu değilse de özellikle korkunç ataerkil ilişkileri - güçlendiren ve bu amaç doğrultusunda sıradan sivillere karşı her türlü iğrenç katliamı yapan bu gerici İslamcı cihadçıları desteklemek istemez. Bu yüzden, eğer doğru yerden geliyorsanız, herhangi bir şekilde kendinizi

bu güçlerle birlikte tanımlayamaz ve onları destekleyemezsiniz. Dünya çapında kendisini solcu, hatta komünist veya Maoist olarak adlandıran ve bu İslamcı köktenci cihadçılara hoş bir çehre kazandırmaya çalışıp onların anti-emperyalist olduğunu, anti-emperyalist bir mücadele yürüttüklerini iddia eden, Ajith gibi insanlar var. Gerçekte ise bunlar ABD'ye karşı savaşsalar da, devrimci bir güç olmak bir yana, pozitif, ilerici herhangi bir şeyi temsil etmezler; ve iktidarı ifa etmeyi başardıkları her yerde yönetimleri vahşi derecede baskıcıdır. Bu, gerçek dünyada defaatle kendisini göstermiştir. Zihninizde bu insanları olduğundan farklı hale getirmeye çalışabilirsiniz, fakat onlar yalnızca büyük bir zarar vermektedirler, çünkü gerçek dünyada pozitif bir güç değillerdir. Onların baktığı yerden baktığımızda bile, yani ABD emperyalizmine karşı çıktıklarında bile böyledir, çünkü bunu esaslı bir şekilde herhangi bir pozitif amaca yönelik olarak yapmıyorlar.

Bu zorlu bir durum meydana getiriyor, çünkü özellikle ABD toplumunun asalak yapısı -halkın önemli kesitlerinin, özellikle de orta tabakadan kesitlerin dünyaaki emperyalist tahakküm ve yağmadan gelen ganimetlerden pay alması- nedeniyle, ABD hükümeti bu İslamcı köktencilerin işlediği vahşetlere işaret ettiği zaman bu, insanların bu İslamcı köktencilere karşı yürütülen savaşta kendi ülkelerini ve hükümetlerini destekleme ya da en azından ciddi şekilde karşı çıkmama eğilimini güçlendiriyor. İnsanların bunun peşinden gidip şu pozisyonu almasını kolaylaştırıyor: "Ben bu savaşlardan hoşlanmıyorum, fakat öteki insanlara bakın; IŞİD gibi gruplar hakkında bir şeyler yapmamız lazım." ABD'nin büyük müttefiki Suudi Arabistan'ın IŞİD'in yaptığından daha fazla insanın kafasını uçurmasını ve kadınlara ve başkalarına karşı her türlü korkunç baskıyı uygulamasını boşverin. İnsanlar yine de "Şu IŞİD gibi insanlara bakın" diyebiliyor. Bu ise insanların, yürüttüğü savaşlarda kendi hükümetine karşı çıkma gibi zor bir işi yapmakta uzak durmasını kolaylaştırıyor.

Evet doğru: Bu emperyalistlere karşı çıkan İslamcı köktenciler iyi değil, pozitif bir alternatif de sunmuyor. Fakat bu durum, imparatorluğun bu hükümet tarafından yürütülen savaşlarını *haklı* savaşlar haline de getirmiyor. Bu durum epey uzunca bir zamandır devam etmektedir ve buna karşı cepheden ve derin bir meydan okumaya gitmek gerekiyor. Bunlar *imparatorluk için* verilen savaşlardır. *Haksız* savaşlardır. Kitlesel yıkım araçlarıyla, yüzbinlerce insanın öldürülmesiyle, insanlara işkence yapılmasıyla yürütülürler. Buna güçlü bir şekilde karşı çıkmak

gerekir. Salt “evet ben de bu savaşların bitmesini isterim, ama şu İslamcı köktencilere de bir şey yapmamız lazım” şeklindeki bir duruş kabul edilemez. İnsanların kendi hükümetleri tarafından yürütölen bu savaşların gerçek doğasının ne olduğunu görmesi ve neden bu savaşlara aktif bir şekilde karşı çıkmak gerektiğini anlaması hayati önemdedir. Ve eğer diğer tarafı destekleyemiyorsanız veya desteklememeniz gerekiyorsa bile, yine de kendi hükümetinizin yürüttüğü savaşlarda aldığı yenilgileri olumlu karşılama yönündeki temel yaklaşıma sahip olmanız gerekir. Birincisi, bu emperyalistlerin yenilgisi, ona karşı çıkan insanlar da haksız olsa bile haksız savaşlar yürüttükleri için olumlu karşılanmalıdır. İkincisi, bu türden her yenilgi, bu sistemi ve onun yönetici sınıfını zayıflatıp, insanların onu devirebileceği ve kurtuluşa götürececek bir sistemi onun yerine geçirebileceği zamanı daha fazla yaklaştırır.

Kazakistan: Protestolar, Acımasız Baskı ve Askeri Müdahale

Kazakistan, Orta Asya’da Rusya’yı çevreleyen büyük ve etrafı karayla çevrili bir ülkedir. 20 milyondan az insan yaşamaktadır. Esas olarak yabancı yatırımcıların (ABD petrol şirketleri de dahildir) ve yerel yönetici sınıfın elinde çok fazla servet üreten büyük bir petrol ve gaz endüstrisine sahiptir. Hapishanelerdeki işkenceler de dahil olmak üzere yoksulluk ve baskının yaygın olduğu bir ülkedir.

Ukrayna gibi, Kazakistan da bir zamanlar Sovyetler Birliği içinde bir Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti idi. Bağımsızlık durumu, ABD, Rusya ve Çin’in de dahil olduğu bir karışımın (ki bu da sınırında ve Orta Asya’da egemen emperyalist güç olarak mücadele etmektedir) çekişmelerinin odağındadır. ABD bu çekişmede kendi payına sahip çıkmaktadır: Aslında ABD Hava Kuvvetleri Afganistan’daki savaşı desteklemek için 2014 yılına kadar orada bir üs bulunduruyordu. Eylül 2021’de Biden, cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev’e “ABD, ülkenize dost demekten gurur duymaktadır” demişti.

Ocak ayının başında, Hazar Denizi kıyısındaki batıdaki uzak bir petrol kentinde yüksek fiyatlara, düşük ücretlere ve yolsuzluğa karşı kitlesel protestolar patlak verdi. Bu protestolar barışçıl olsa da, hızla binlerce mil doğuya, Almatı’nın müreffeh ekonomik merkezine yayıldı ve şiddetli bir etkide bulundu. Durum kafa karıştırmacı olsa da, batıdaki kitlelerin protestolarının, mevcut

hükümdar (Cumhurbaşkanı Kasım Cömert Tokayev) ile ülkenin güvenliğınden sorumlu olan eski hükümdar Nursultan Nazarbayev arasında keskin bir mücadeleyle iç içe geçtiğı görülüyor.

Tokayev, Nazarbayev'i ve müttefiklerini güvenlik güçlerinden kovdu (en azından Nazarbayev'in ayaklanmalarla bağlantılı olduğunu düşündüğünü belirterek) ve bu da isyanların şiddetlenmesine, cephaneliklerin yağmalanmasına ve hükümet binalarının yakılmasına yol açtı. Tokayev hükümeti kaba kuvvetle yanıt verdi ve Tokayev birliklerini protestocuları öldürmek için ateş etmeye çağırdı. El Cezire, 160 ölüm ve 4.000 tutuklama bildirdi.

Yine de bu durum kontrolü yeniden kazanmak için yeterli değildi ve bu nedenle Tokayev, Kolektif Güvenlik Antlaşması Örgütü'ne yardım için çağrıda bulundu. Bu örgüt NATO'nun Rusya'daki karşılığıdır. CSTO, Çeçenya'daki isyanları bastırmanın yanı sıra Suriye'deki savaşlarda ve Kırım'ın ilhakında kullanılmış olan Rusya'dan gelen ve savaşlarda güçlenmiş birimler de dahil olmak üzere 2.500 asker gönderdi. Bu birlikler şu an için hükümeti istikrara kavuşturdu, ancak muhtemelen Kazakistan'ı Rusya, Çin ve ABD gibi rakip güçleri arasında yürüttüğü "denge siyasetine" de son vererek onu Rus kampına çok daha sağlam bir şekilde yerleştirdi.

Dipnot:

1)Ekonomik yaptırımların bir sonucu, Rusya'yı ABD yaptırımlarına karşı daha az savunmasız hale getirecek kendi uluslararası finansal ağlarına sahip olan Çin ile daha yakın bir uyum içinde bırakmaya zorlamak olabilir.